CONCIO
HABITA OXONIÆ
ad Artium *Baccalaureos* in Die Cinerum Feb. 22°.
1626.

PER

IOHANNEM PRIDEAVX S.S. Th. *Professorem Regium*, & P. T *ejusdem Academiæ Vicecancellarium.*

PSAL. 27. 4.

Vnum petij à Iehova, hoc requiram; ut habitem in Domo Iehovæ, omnibus diebus vitæ meæ, ut videam pulchritudinem Iehovæ, & quaram in Templo eius.

AC: OX

OXONIÆ,
Excudebant IOHANNES LICHFIELD & GVLIELMVS TVRNER *Academiæ Typographi, An. Dom.* 1626.

CLARISSIMO ADOLESCENTI D°. ROBERTO DORMER Baroni de WING.

PAtere (*Baro* Illustrissime) vt sub Tuis prodeat auspicijs, hæc ad *Iuniores Concio*: Si alicubi pungat, de Apibus agit; quæ vt abundant melle: ita non carent Aculeo.

Non quisquā fruitur veris odoribus,
Hyblæos latebris nec spoliat favos;

Si fronti caveat, si timeat rubos:
Armat spina rosas, mella tegunt apes.

Quàm *paterno* plusquam *affectu*, de *profectu* Tuo sit solicitus, Illustrissimus *Socer Tuus*, *Mœcenas* mihi Honoratissimus, non opus est ut ipse suggeram, cùm tot in aprico elucescant *Indicia*. Civitas *super montem posita*, non potest *occultari*; & in *conspectiori conditionis sublimitate*, vix libentiùs observantur *virtutes*, quàm notantur *Nævi*. Satius est autem nunquam *cœptis egregiis spem* excitasse, quàm constanter non fovisse; quia expectatio *Fœneratrix* est, cui *pacto tempore*, nisi ad *Assem* fiat satis, indignatur statim, & *delinquentem* postulat injuriarum. Sed ne *Præfatio* à Textu *generosum Tuum Candorem* diutiùs detineat; Tantum addo: Si

(conculcatis hujus mundi *mellitis Illecebris*) *Obedientia*, *Abstinentia* & *Iuramenti Religio*, ad gustum Tuum *Nobiliorem* faciant; satis habet is, qui vnà cum hàc grati Animi *Tessera* Seipsum dicat, dedicatq;

Exon: *Coll: ex Musæo meo*
d.8. Martij, Anno D.
1626.

Amplitudini Tuæ

syncerè devotus.

IOHANNES PRIDEAVX.

CONCIO HABITA AD Artium BACCALAVREOS 22° Feb. 1626. *In die* Cinerum.

* * * *
* * *

1. SAM. 14. 26.

Ingressus est itaq; populus saltum, & apparuit fluens mel; nullusq; applicuit manum ad os suum. Timebat enim populus juramentum.

1 VErba sunt praecedaneae *Narrationis* clausula, quae sic se habet. Philisthini opprimunt *Israelitas*, *Ionathas* cum *Armigero* invadit, & dissipat munitissimum eorum praesidium. *Saul* intentus *caedi* & *Victoriae*, *Anathematis* vinculo

A constringit

constringit *populum*, vt ad *Vesperam* vsq, nemo *panem comederet*, priusquam de fusis hostibus internecina (quâ fieri posset) sumpta esset vltio. Palantes consternuntur *Philisthæi* à *Michmash* vsq; ad *Aialon*: Languidiùs instant *Israelitæ*, non tam lassi de *via*, aut reluctantium *impetu*, quàm *superstitioso* confecti *jeiunio*. Vacillant *pedes*, caligant *oculi*, decidunt *manus* ad latrantis *stomachi* vellicantem inediam. Quis periclitantibus in tali discrimine debitum negaret cômeatum? Præ manibus erat *Victoria*; Hostes è *cœlo sŷderatos* antevertere erat prorsùs evertere; sic vt nil deesse videbatur ad *vindictæ ingluviem*, nisi vt *comederent*, quò alacriùs *occiderent*. Milites autem (vt nôstis) efferatos præsertim *odio*, & *successu* elatos, non ita subitò solet cicurare *Religio*, vt cogitent statìm, quid *fieri oporteat*, dum quod *libet*, *licet*; & constet quàm *aculeatus* sit *famis stimulus*, & in *sanctionibus* multò *solennioribus* quàm facilè dispenset *necessitas*. Contemplamini tamen hîc inter *furiosos fidem*, à *castris* continentiam, in turba *currentium*, *sudantium*, & hostes vndiq; *obtruncantium*, reluctante veluti *Naturâ*, ringente *fame*,

rapienteq;

rapienteq; aliorsùm occasionis *esca*, stupendum *multitudinis* consensum, *Ingressus est populus saltum, & apparuit fluens mel. Nullusq; applicuit manum ad os suum. Timebat enim populus juramentum.*

2 Celebre profectò in re ancipiti *religiosa* exemplum *Obedientiæ!*

In quo *primo* velut *intuitu* hæc *tria* se exhibent dispicienda,
- 1 Ad peccandum *Illecebra*; *Ingressus est populus saltum, & apparuit fluens mel.*
- 2 *Constantia* populi ad abstinendum; *Nullusq; applicuit manum ad os suum.*
- 3 *Ratio* istius *Constantiæ*; *Timebat enim populus Iuramentum.*

Non defuit *Illecebræ* quęvis ad pelliciendum *Suada*; *populus* tamen *abstinet*. *Abstinet populus* non proprio *motu* aut *metu*, sed ex *juramenti* conscientia. Habetis hîc (*Ingenui Adolescentes*) Militiæ vestræ Christianæ, ad *tres* veluti *Scenas* redactum *Drama*. Vultis in voluminoso *humanæ* hujus *vitæ* nostræ theatro,

quid primò occurrit? *Tentatio.* Vultis, quid
deinceps succurrit? *Abstinentia.* Et quis *ab-*
stineret ab illicitis, nisi religiosi deterreret pa-
cti *timendum* aliquod *juramentum?* Beatus ille
qui *timet*, quia *juravit*, & *abstinet*, quia *timet*,
& victor evadit, quoniam *abstinet.* Videtis
primâ fronte (*Adolescentes*) quos mihi præ-
fixi limites. Sanè è *Tentatis* quàm pauci ho-
diè *abstinent*, aut *juramenti* interveniẽtis me-
mores se ostendunt. Singula autẽ dum per-
curro *laxiùs*, pro *distracta Meditationis* appa-
ratu *tumultuario*, ignoscent (vti spero.) *Robu-*
stiores, qui adsunt *ad placitum*, si *Tenerioribus*
hisce meis *candidatis* stylum præcipuè at-
temperem. Neq; enim *Ovium tantùm* ex *Ser-*
vatoris mandato, sed & *Agnorum* etiam à *Pe-*
Ioh.11. *tro* habenda erat ratio. Et nota est illa *Apo-*
stolica inter τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα & στερεὰν τρο-
Heb 5. 1.Pet. 2. φὴν, inter *lac quasimodò genitorum*, & *cibum A-*
dultorum solidiorem distinctio. Cùm interro-
gabat *Servator* post resurrectionem *mirantes*
præ gaudio discipulos, Luc. 24. *Habetisne hîc a-*
liquid, quod manducetur? Obtulerunt ipsi, vt
sequitur in textu, *partem piscis assi*, & *favum*
mellis. Favum mellis etiam è cadavere *Leonis*
extractum

extractum comedebat *Sampson* in via, & *parentibus manducandum* communicabat: Vobis vero si indesserit cupido tam *Blandientis edulij*, cogitate vos præpete mentis ala, *Terram Israeliticam* pro tempore perlustrare, Ascensum *Jonathæ* & *Armigeri* inter *dentatas petras*, & *fugam Philisthæorum* modo conspexisse, audivisse *præcipitem* Saulis *adjurationem*, & *deficientis* & *lassescentis populi* sortem indolere; de quo quid ulterius expectandum delineat *Textus*, *Ingressus est itaq; populus saltum*; & *apparuit fluens mel*. Lassis & Famelicis non segnis ad inescandum *Illecebra*, de qua *primo in loco* aliquid est dicendum. Iud. 14.

3. *Ingressus est populus saltum*] Terræ *Israeliticæ* fertilitatem, qui cæteris omnibus præferunt *Regionibus*; uberrimam ejus affluentiam vix satis exprimunt. Quis enim nescit *Balsamum Gilead*, *Quercus Basan*, *vites Engeddi*, *Armenta Saron*, *Cedros Libani*, *Saltum Carmeli*, & cætera ejusdem penu, κατ᾽ ἐξοχὴν aliquid, quoties nominantur, in *suo genere* denotare? Ut planities *Jordanis* ante *Sodoma* & *Gomorrhæ* incendium, erat כגן יהוה ut habet textus, sicut *Hortus Domini*, & sicut *Ægyptus* 1. Chron. 27. 1. Reg. 19. Gen. 13.

tus venientibus in Segor. Ita omnes illæ circũiacentes *Regiones* à monte *Gilead* ad *Mare Mediterraneum*, & à *Dan* vsq; ad *Bersabee.* Permanserunt posteà longè florentiores ex ipsius Domini Geographia: *Terra (inquit) ad quam ingrederis possidendum, non est sicut Terra Ægypti, de qua exiisti; vbi iacto semine in Hortorum morem aquæ ducuntur irriguæ: Sed montosa est & campestris, de cœlo expectans pluviam, quam Dominus Deus Tuus semper invisit, & oculi ejus in ea sunt, à principio anni vsq; ad finem eius.* Sed non libet à textu peregrinari. Quod toties pollicitus est *Dominus*: *Introducam te in terram lacte & melle fluentem*, Exod. 3. & passim alibi; non tantùm invenerunt *Exploratores* esse verissimum, Num. 13. & ad oculum demonstrârunt; tot *Nationes* inter tam *angustos limites*; tot *Civitates*, quarum in sacra paginâ *illustria* sunt *Nomina*; tot milites in *censu Davidico* conspicui, & postea ab *Abia* & *Ieroboam* in aciem educti; sed absq; alicujus *tropi pallio* ostendit hic *contextus.* Quid saltu *vepribus* & *dumetis* horrido incultius? Et quid *Eremo* desolatius? Vt *Iohanni Baptistæ* tamen in *Eremo* præter *Locustas*

Deut. 11.

Exod. 3.

2. Sam. 24.

2. Chron. 13.

erat

erat demensum *mel sylvestre:* Ita *populo* hîc ingrediente, non de *industria*, sed vt tulit *casus*, aut traxit *hostium fuga*, in confinio *Tribus Ephraemiticæ* & *Beniamiticæ*, non alicujus *nominis* sylvam; ὁ δρυμὸς τῶν μελισσῶνος τοῦ προσώπου τοῦ ἄγρου vt habent versu priori septuaginta. והנה הלך רבש Et *ecce mellis ambulatio*, vt hic loquitur *textus originalis*; quæ *Ambulantium* & *festinantium* non tantùm retardavit gressus; sed *famelicos* quasi invitavit vt vnâ eademq; operâ *pedibus* & *ventri* consulerent, quò alacriùs hostes insequerentur.

4 Verùm in hujus *Ambulacri* transitu, duo injiciuntur *Scrupuli*. 1. *Criticus* quid רבש in *textu* significet. Alter *physicus*, an hoc è *cœlo* fuerit, vel ab *Apibus*, vel *aliunde*? Priori ansam præbuerunt, qui istius vocabuli *significatum* extendunt nimiùm, vt vnà cum *melle* תמרים *dactylos*, imò quāvis *dulcedinem fluentē*, vel *fructus dulces* designaret, aliter (inquiunt) non ferenda fuisset *populi oblatio* 2. Paralip. 31 cùm *inter cætera* רבש *attulerunt*, quod expressè in omnibus *sacrificijs* erat interdictū *Lev*. 2. Ita *Doctores Hebræorum* ad *Deut*. 8. nec repugnant è nostris sat *multi*. Sed non Mercer. Schindler.

opus,

opus erat isto *cæmento* ad textum consolidándum, ex quo satis liquet, illud רבש, quod *sacrificiis ignitis* nullo modo esset *immiscendum*, sub *Primitiarum* titulo *Deo* fuisse gratissimum: quod & *Syrus* per *Debsho*, *Chaldæus* per רובשא. *Arabs* per *Dábeson* natiuè satis exprimunt. Hinc igitur habemus, *ad literam* fuisse impletam Domini *promissionem* in *melliflua* Israelis copia. Prædicant Græci suas *Hyblas* & *Hymettos* melle circumstillantes: sed *Apes* ipsorum *Schadones* sunt, (vt verbo vtar Aristotelico) & instar *culicum*, ad *Terræ sanctæ* examina; de qua vt illud dictum fuit: *Vinea erat dilecto meo* בקרן בו־שמן In *cornu filij olei* Esaiæ 5. Ita non minus erat consita בקרן בו־דבש *In cornu filij mellis*, propter vndiq, *ebullientem* mellis scaturiginem.

Lev. 2. Mat. 3. Deut. 8. Histor. Animal. l. 5. c. 22.

Flumina jam lactis, jam flumina Nectaris ibant,
Flavaq; de viridi stillabant Ilice mella.

Sed vnde illud mel, vel ex *Apum mellificio*, vel ex *cœli* aut *aeris rore*, vel ex *exsudante florum* aut *foliorum* succo, secundum excitat inter *Sciolos* litigium. Negari quidem non potest, quod & attingit vester *Aristoteles*, nonnulla

esse

esse *mellis genera* à nulla *Apum* industria, vt *Arundineum* & *Manna*, quod à *Cornelio Celso* & *Columella*, *Ros Syriacus*, à *Galeno mel aerium* appellabatur; quale hodiè in *Calabria* & alibi colligi, (vt olim accidit in *Deserto*) testātur *Matheolus* & *Valesius*. Quin & *Rabbi Solomon Jarchi* in hunc locum, hoc *Mel* fuisse tantùm *Cannarū Saccharum*, contendit. verba ipsius sunt: ובלשון ישמעאל· קורין לאות דבש. סוקרא בלעז In lingua *Ismaelitarum* vocant illud דבש *Sukera* in lingua *Gentiliū*. Sed repugnat *Kimchi*: Ego (inquit לא ידעתי מאין היה לו זה *non cognovi, vnde hoc habuerit*: Suffragatur *Rabbi Levi Ben Gerson*, vt videre est in Biblijs *Ximenianis* & *Buxtorfianis*, vnde patet *Apum* hanc fuisse *opulentiam*, quæ vel in *Arborum cavitatibus*, vel *Petrarum fissuris*, vel in alijs quibusdam *Alveolis*, tanto cum fœnore mellificassent, vt extra *ripas* quasi exsudabat *Succus fluidus*, & subjectam terræ invngebat *faciē*, quod de *Saccharo cannis incluso* difficile est asserere. Tale quiddam hodiè in locis quibusdam *Sylvestribus* & *confragosis* *Hispaniæ* inveniri affirmat *Caspar Sanctius*

Ibid.
Conimbr. Meteor. tract. 7. c. 11.
De Aliment. l. 3 c. 39.
In Dioscor. l. 1. c. 37.
Sacr. philosoph. c. 57.

B *Jesuita*

Jesuita in hunc locum. Vnde (addit) ad quorundam *montium* radices *Mellis rivos* copiosè *decurrere*. Sed indulgendæ sunt aliquoties *Jesuitis*, tam *audaces* & *effrontes Hyberbolæ* aliter à *mendacio* vix excusaret illorum *Æquivocatio*. Ecquid interea non videmus in *Hondij* tabulis *Geographicis depictum* quendam *Rusticum*, qui in *sylva* hujusmodi *melliflua* nigræ, ni fallor, *Russiæ* in talem incidisset *Mellis foveam*, ab vrso, *lepido stratagemate* fuisse extractum? Μελισσοβότῳ δ' ἐνὶ λόχμῃ In *sylva* eodem modo *Apibus depasta* ac irrigata, *Melle* & *locustis* se satiabat *Iohannes Baptista* apud *Nonnum*. Nec aliter hîc philosophandum. In saltu hoc quem *populus ingrediebatur*, *Arbores*, vel *petræ*, vel terræ excavatæ *casulæ* mellificantium Apum *Collegijs* gratis suppeditabant *Musæa*: vnde tanta *mellis* ebullijt *affluentia*, vt jejunantibus *militibus* tota intereà

Chrysost. terra (vt habet *quidam*) satis lautè *prandebat*.

5 Cæterùm quod de *Bove triturante* pronunciabat *Apostolus*; Num de *Bobus cura est*

1.Cor.9. *Deo*? Idem mihi liceat in præsenti *negotio*; num *mel* hic tantum non erat *degustandum*, & non cavenda potiùs *titillans*: quæ sub *favo*

later

latet, ad peccandum *invitatio*? Sic se res habet, (*Baccalaurei*) *Physici* vestri in accuratiori rerum *scrutinio*, *materiam* præcipuè & *formam* intuentur, ex quibus coalescit *compositum*. At de *fine* & *efficiente Theologi* nostri sunt soliciti, vnde *vsus salutaris* à contemplantibus eliciatur. Ergò vt esurientibus hisce *militum turmis*, tam expositum ad reficiendum *mel*, non vulgare erat *irritamentum* ad exsufflandum *Regis Anathema*: Ita in toto *nostræ vitæ* decursu, non desunt ad *seducendum allicia*, & *Syrenes*, quæ vel *retardant* gressus, vel *divertunt*, vel per *mellitas* voluptatum *placentulas* prorsus impediunt. Ita *Adam* in *Paradyso*, *Noah* in *Vinea*, *Iosephus* in *Phaaronis aula* (cujus abstinentia in *Alcorano* vel ipsis *Turcis* est celebris) *Moses* in *deserto*, *David* in *solio*, *Paulus* (vt ita loquar) in *pulpito*, mellita hujusmodi *tragemata* & *stratagemata* in *mandati Improperium* sunt experti. Nomines quemvis *constantem* priscæ aut sequioris *disciplinæ*, & ego illum *tentatum*, *irretitum*, *concussum*, *prostratum*, *fractum* aliquoties ostendam. *Vetus Adam*, *Angelus Satanæ* σκόλοψ τῆς σαρκὸς, *corpus peccati*, transfixa à nobis indies, identi-

dem reviviſcant, nec *victores* ferunt Inducias, nec obſervant *victi*. Inter *Lycea* igitur & *Peripata* veſtra (*Baccalaurei*) veſtra etiam alia *Tentationum ſchola* requirit *exercitia*: ubi non reſpondebit pro vobis *Ariſtoteles*, ſed
1.Pet.3. *ſtipulatio bonæ conſcientiæ*, verbo illi innixa,
Pſal.19. quod *deſiderabilius eſt auro & obrizo multo, dulcius melle & Favi fragmento*. Vultis ut aliquod *ſpecimen* hujus *doctrinæ ſcholaſticæ* vobis exhibeam? *pauciſſimis* ſic accipite: *Tentatio eſt militis Chriſtiani Armiluſtrium*, vel ad *medelam* vel ad *ruinam*. Itaq; duplex eſt (ſuggerente diſtinctionem *Auguſtino*) *Probationis* aut *Seductionis*. Ad probandum *Deus* ipſe aliquoties *tentat*, idq; vel per res *proſperas*, ut *Solomonem*, vel *aſperas*, ut *Iobum*. *Seductio* autem è contra tanquam *laqueus injicitur* per *carnem*, *mundum* aut *Diabolum*. *Caro* tentat, *Deum*, *ſeipſam*, *alios*. Deum, vel *præſumptione*, ad *prodigenda* vel *pervertenda* ipſius *beneficia*, vel *concupiſcentiâ*, ad *appetenda illicita*: Tentat ſeipſam *Caro*, Socordiâ aut φιλαυτίᾳ. Alios verò, vel *malum ſuadendo*, vel *exemplum præbendo*. *Mundi* deinceps *Incantamenta*, revocantur ad hæc *tria capita*, *concupiſcentiā carnis*, *concupiſcentiam*

oculorum

oculorum, & *fastum vitæ*. 1. Joh. 2. Ut *Diaboli se* 1. Ioh. 2. 16.
produnt tria, *gutturæ* γαστριμαργίας *luxuriæ*, αἰσχροκερδίας *turpis lucri*, & κενοδοξίας *Inanis gloriæ*, Math. 4.

Iam verò cùm *hostes isti* perpetuò nobis insidientur, ut in *æternum* abripiant *exitium*, nunquid nostrum est *tergiversari* aut *segnescere*, & (ut *Boves* ad lanienam saginatos) aut *pisciculos* in *nassam scientes*, & *prudentes* irruere? *Sampson Philisthæi* sunt in insidijs, ut oculos tuos effodiant, & te *captivum* ducant. Et tu interea in *meretricis* alicujus *Dalilæ* stertis aut torpescis *gremio*? Refert *Neubrigensis* de *Rerum Angl. l. 2. cap. 21.*
quodam *Ketello* nostrate *Eboracensi*, qui tali pollebat *dono*, ut *diabolos* quoscunque, & *umbras*, ac si fuissent *corporea*, potuerit oculis videre. O si consimili modo in *conspectum* prodirent nostrum, *obsidentium*, *tentantium* & *invadentium* tartariæ *cohortes* & *præcinctæ*; perterriti profectò exclamaremus cum *Elisæi ministro*, ad *Syrorum* inexpectatos *Phalanges*, *Eheu Domine mi, quid faciemus!* vel potius 2. Reg. 6. Ps. 68.
cum *Davide*: *Salvum me fac Deus, quoniam introierunt aquæ usque ad animam meam, Infixus sum in luto profundo, & non est substantia; veni in*

altitudinem Maris, (&) *tempestas demersit me*.
Anatomen *corporis* libentissimè constituitis ad
inspiciendum (*Adolescentes*) quia juvat *condi-*
Psal.139. *toris tanti* artificium, & *operis* tam stupendi
fabricam (vnde γνῶθι σεαυτὸν illud antiquo-
rum ex parte constat) *oculis* perlustrare &
admirari; *Corpori* tantùm *operæ* impendatur
& nihil animæ? *Hujus* desiderabitur, & non
Alterius Anatome? At quid cogitata adeo
eviscerer & in apricum protraheret, *Hypocrisi*
larvā detraheret, *cordatos* vt *obrizum* è *forna-*
ce defæcatiores educeret; ac *Tentationū* (qui-
1.Pet.4. buscum perpetuò colluctamur) *ignis purga-*
torius? Vt in *Bello fortis*, *sapiens in ira*, *amicus*
Arab.Adag. 50. *in adversis* præcipuè eminet; Ita in *acrioribus*
tentationum *paroxismis*, examen subit, & se
probat, *generosum pectus*. Siquidem attolle
oculos ad *Deum*, quàm procliues sumus
prosperis intumescere, & in *depressis* animum
despondere? Demittas deinde ad *terrestrem*
glebam, *caro* statim *titillat*, *mundus lenocinatur*,
& *Diabolus* ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ, *tanquam*
1.Pet.5. *Leo rugiens* agit *peripateticum* ζητῶν τίνα καταπίῃ
quærens quem *epotet*, siue absorbeat. The-
sauros *Beneficentiæ* effundit in nos *cœlestis pa-*
ter?

tur? vel *abutimur*, vel non *agnoscimus*. Illicitis seuerè *interdicit*, ruptis *legum* & *modestiæ* repagulis, cùm *gentibus* vociferamur in *Psalmo* Psal.2. *Difrumpamus vincula eorum & proijciamus à nobis tales funes*; promoti sumus vltra *meritum*? Vel φιλαυτίᾳ *inflati* turgescimus, aut *socordiâ* torpidi in *Epicuros* & *Ardeliones* obrutescimus. Sic vt alijs adfricamus *contagiosam tentiginem*, vel *suasu nostro*, vel *exemplo*, nec vitia vlteriùs *nostra* ferre possumus, aut *remedia*. Quomodo facta est *hæc Academia* apud *Exteros* huc vsq; adeo *celebris*, apud *Domesticos* subitò *vilis*, & quasi *mensæ fabula*? Expectârunt *Boni* post nuperum, nec satis adhuc *obductum contagionis* vulnus, vel cum *Æaco* apud *Ovidium*, ex *Formicis*, laboriosos *Myrmidonas*, vel cùm *Aristæo* apud *Virgilium* (præsertim in hoc *Boum Vado*) ex *Iuvencorum cadaveribus*, *Apes sedulas*; sed *Fuci* prodière & *Crabrones*, ad *bombilandum* tantùm, aut *pungendum*, non ad *mellificandum* comparati. *Cognovit Bos possessorem* suum, & *Asinus præsepe Domini sui*; sed nos *facti sumus*, *sicut Equus & Mulus*, quibus non est *intellectus*, quos nulli *Cami* aut *Frena* constringant, aut retrahant à præcipitijs.

Metamorp. l.7.
Georg. l.4.
Esai.1.
Psal.32.

præcipitijs. *Artibus* exculti, *gradibus* ornati,
luci mundi expositi, quid facimus, aut quas
gratias Deo rependimus? *Homo in honore non*
Ps. 49. *intelligit, sed similis est jumentis, quæ intereunt.*
Nisi igitur inter nonnullos *Lurcones, Turbones, Bibones;* Dominus exercituum reliquisset nobis aliquod *Ingenuorum* semen, quasi
Sodoma fuissemus (vt loquitur de suis *Propheta*) aut *Gomorrhæ* similes.
Esai. 1.

7 Sed nimius fortasse fui in *vrendo* & *secando*; Regredior ad vos (*Baccalaurei*) mei
mallei pro tempore *incudes*. Cogitate vos hodie *saltum melle fluentem* ingredi: Affectibus
proculdubio vestris, pro ætate *ductilioribus*
in posterum ingerentur, *carnis, Mundi* & *Diaboli, mellita,* sed *lethalia* incantamenta. *Torrentes Belial;* βάθη *Satanæ*, vt *Tormenta* totidem bellica, in vestram *obsidionem* erunt exposita. Tendiculas struet *Tartarius* iste *Sophista* in *cibo* vestro, & *potu*, & graduum *privilegijs*; vt noua *dignitas* aut *scientia* inflet, aut
amoto custode, aut *collato* libertatis *pileo* abducat licentia. Venenum instillabit *otio, libertati*, & *Mæcenatum*, quibus fruimur; *beneficijs*;
vt *morositas* vel *socordia* nos dementet. *Studia*
nostra

nostra vniuersa, progressus *ingenij* & *industriæ* laudatissimos, sic nonnunquam inficiet, vt quæ *humilitas* et *modestia* condirent; ad summam *Dei* gloriam & *Ecclesiæ, Reipublicæ* et *nostrum* emolumentum, fermentabit prorsus φιλαυτία, ad totius *Massæ* putredinem. Nil tam *vile* et *conculcandum* quin si *negligas*, et penetrantibus pietatis oculis non *inspicias*, pelliceat tandem ad *atriora*, et tenebris istis, (in quibus *fletus* est et *Stridor dentium*) nos tandem inuoluat. Quid *Muscæ* aut *pulicis* morsu contemptiùs? Et quàm facilè hujusmodi abiguntur? Animaduertite tamen ex *Augustino* in *Iohannem* Tractatu primo, in istis *minutijs Serpentis tortuosi* versutias. *Nescio quis* (inquit *Pater* ille oculatissimus) *Catholicus* à *Muscis* tædium patiebatur; Inuenit illum *Manichæus tædio affectum*, et cùm diceret, se non posse *pati muscas*, & *odisse illas vehementer*: statim ille *quis fecit has* (quærit?) Ille quia *tædio affectus*, et quia *odio* habebat illas, non ausus est dicere: *Deus illas fecit*: Instat *Manichæus*, si *Deus* illas non *fecit*, quis illas *fecit*? Planè respondit (*Catholicus*) Ego credo, quod *Diabolus illas fecerit*. Regerit *Ma-* Aug in Joh. Tract. 1.

75

nichæus, si *Diabolus* illas *fecit*, sicut te *video confiteri, quia prudenter intelligis*, *Apem* quis fecit, quæ paulò *amplior* est *Musca*? Non ausus est Catholicus dicere, quod *Deus* fecerit *Apem*, & Muscam non fecerit, quæ res erat illi *proxima*; ab *Ape* ad *locustam*, à *Locusta* ad *Lacertã*, à *Lacerta* ad *Avem*, ab *Ave* duxit ad *pecus*, inde ad *Bovem*, inde ad *Elephantẽ*, postremò ad *Hominẽ*, & persusit *Homini*, quòd *non à Deo factus esset homo*. Hactenus *Socraticus* erat de *Musca Dialogismus*; sed quodnã subtexitur *morale*? Ita *ille miser* (verba sunt punctissima ejusdem *Patris*) cùm *tædium passus sit à muscis*, *musca factus est, quem Diabolus possideret*. Sic per *foramen angustius* non opportunè *obturatum* influunt aliquoties *Aquæ*, quæ submergunt *Navigium*. Caueat igitur à *Minutioribus*, qui à *gravioribus* implicari non vult, & obrui. Quod & *Populum* hîc fecisse, ex *textu* liquet. *Saltus* erat *opportunus*, *mensa extemporanea* (vt loquitur *Chrysostomus*) & *nutrimenti suavitas*, & *latendi spes* in *Sacramenti* prȩuaricationem ipsos alliciebat. Non erat qui *notaret*, aut *deferret* tam *venialem* lapsum: Mel *fluebat*, fames *vrgebat*, fossæ arbusta & gramen Terræ

quasi

quasi *saliare* celebrant *convivium*. Inter *tot* tamen & *tales*, intrusas veluti in manus peccandi *ansas*, *Nullus applicuit manum ad os suum*, quod *secundo* in *loco* est dispiciendum.

8 *Nullusq; applicuit manum ad os suum*] Plerunq, evenit, vt in *Minimis maxima* elucescant *virtutum* exempla: Ex ore *lactantium* perficit *Deus laudem*, & vbi tacent *Pharisæi*, aut indignantur, *Hosanna* clamant *Pueruli*. Quinam fuerunt *isti* & *quales*, qui tam *religiosæ obedientiæ*, tam *deprædicandum* hîc præbent *specimen* Accepistis ὡς ἐν παρόδῳ in *præcedentibus*, העם *populus* ingrediebatur *sylvam*, & audietis in *sequentibus*, העם *Populus timebat Iuramentum*, populus igitur *erat*, & non *populi flores delibati*. E nostris forsan *Instructioribus* si interfuissent nonnulli, arripuissent potiùs *virgulam censoriam*, & *Magistratui* procaciter sic *dicam* impegissent. Quid sibi vult *Rex noster*, vt nos in tales angustias redigeret. Nunquid præcepit *Deus*? Extorsit *Necessitas*? suaserit *vtilitas*? Vt tam præcipiti *Anathemate* nos innodaret? An ita mancipati sumus alicujus *superioris* obsequio? Vt pro lege staret ipsius *Temeritas*, præsertim nobis

Ps. 8.

Mat. 21.

Chrysost. ad Antioch. h. 14.

C 2 qui

qui non *Ancillæ* filij sumus, sed *liberæ*, nec minùs fortè valemus *consilio* aut *ingenio*, quàm ille qui pro *imperio nimium* sic præceperit? Inde *quæstiones* & *disputationes* instituissent, de *Iure* quo potuit *Magistratus*, tale aliquid ipsis injungere, de *Prudentiâ*, quâ fecit, quanti esset *momenti* tam insubidè prolata *Maledictio*? An *pœnâ* potiùs, quàm *præmio* erat dignus, qui contemneret et violaret? Spondissent *mutuum auxilium*, *numero*, et *clamoribus* exigentem ab ipsis *debitum obsequium*, deterruissent et obtuissent. Tam *Feroces* et *Animosi* sunt nostri *Togati*, inter *pacis* et *Musarum* sacraria? Sed quid *Milites* hi efferi, *Hostium* cruore madidi, duce absente, eo in *Æstu* victoriæ, et *famis* stimulis quasi *æstro* perciti? Quid (inquam) Milites isti? Num *frendebant*, aut *indignabantur*, aut apertè *Magistratum* calumniabantur? *Textus* indicat non fecisse: Bellua erat (vt dicitur) *multorum capitum*, et *diversi* (vt credibile est) inter illos *diversimodè* erant affecti, ex tot tamen *lassis*, *languidis*, *deficientibus Nullus* aut *apertè* mandatum violat, aut *occultè* inter vepres et *dumeta* prævaricatur. Quinimò cùm

esset ad manum, quod *gratis* et summa cum voluptate *Gulæ* et *Abdomini* satisfaceret, ne *vnus* vel *manum* extendit ad *mandati* neglectum, aut *applicat ad os suum*] vt appetitum suum proderet. Tanta ipsos *Obedientiæ* in *Magistratum* tenuit *Religio*. Venisset proculdubio illis in mentem, quid *Patribus* ipsorum in *Deserto*, ex *octo* istis *Murmurationibus*, præsertim in funesto per *Corah*, *Dathan*, et *Abiram* excitato tumultu, *miraculosè* contigisset. Nec excidisset, quod præceperat *Samuel* de *Authoritate Regia*, cum *Regem* anteà postulassent capite *octavo*. Et sanè, non tam *quid præcipitur*, semper ab *Inferiori* est respiciendum, (vt alicubi monet *Bernardus*) quàm *debitæ obedientiæ* juramentum. Non *tanti* videbitur quamplurimis (qui tamen nos *omnes* fecit *miseros*) *Adami lapsus*, si caro aut *sanguis*, aut *vester* forsan *Aristoteles* sederet pro tribunali. Nam quid erat discriminis inter *Fructum vetitum* et *permissum*? Aut quid *damni* accidisset *Imperanti*, ex *hujus* potius esu, quàm *alterius*? *Obedientiæ* interim et *observantiæ* et *datæ fidei* non ferenda erat *violatio*, quæ eò evasit atrocior, quò in re tam facili p

De præcept. & dispensat.

& *liberalis* obsequij *infinita* erat neglecta *Authoritas.* In *facilioribus* siquidem minusque, *onerosis* (vt optimè addit *Bernardus*) eò contemptus est, *damnabilior*, quò actus videtur *laudabilior*. Et annon hoc ipsum *Sauli* incul-
1.Sam. 15. cat *Samuel*, in sequenti capite, qui cùm missus esset, vt *Amalek* deleret, *regem* & nonnulla servasset *spolia*? Nunquid *vult Dominus* (inquit) *Holocausta* aut *victimas*, & non potiùs vt *obediatur voci Domini*? *Melior est enim obedientia, quàm victima, & auscultare magis, quàm adferre adipem Arietum.* Rationem reddit
Moral. l. 35. *Gregorius*, quia per *victimas aliena caro*, per *obedientiam propria voluntas mactatur*.

9. Sed ista, vt satis nota, missa facio. *Obedientiam* & *Abstinentiam* facilè admittunt *omnes*, sed quæritur in quibus *obediendum* sit & *abstinendum*, & *quousq;*? Neq; enim vel parentibus, vel cujuscunq; sortis aut conditionis *Superioribus* in *omnibus* esse obtemperandum docent *Scholastici*, & *cæca Monachorum obedientia*, quâ homines in *Bestias*, aut *stipites* sic degenerant, vt tanquam *cadaver* aut
Inst. p. 3. c. 3. *senis baculum*, (sicut præcipiunt *Iesuitæ*) quoquo versus se ferri sinant, *Christianæ libertati* prorsus

prorsus adversatur. Quam *ridiculæ* enim sunt istæ Fraterculorum *Orgiæ*? Quæ *ebuccinantur* tamen à suis tanquam *illustria* obedientiæ *Trophæa*? Quale est illud cujusdam ad Imperatum *Abbatis Filium suum plorantem* in *flumen* præcipitantis: Alterius ad *Superioris* mandatum *clibanum ardentem ingredientis*: Pettij *virgam storacinam aridam*, absq; *succo aut radicibus*, per *triennium* rigantis, donec *flores* & *fructus* produceret. Adducit hæc & probat *Bellarminus* Lib.2. de Monachis c.21 & *Proselytæ* acquiescunt & admirantur. Deprædicatur *Throgmortoni* nostri obedientia, quòd in ipsô *Mortis* articulo *animam* noluerit exhalare, & Deo concredere, priusquàm à Superiori assidente *petijsset* & *impetrasset* veniam. Delirijs hujusmodi anilibus ad dementandum *credulos* confictis, *Sedulius* totum caput deputat in suorum *Apologia*, ad *Minoritarum Ruffini* scilicet, & *Iuniperi*, & reliquorum ejusdem *cani* non vulgare encomium. Ejusdem facturæ *Animal* in gratiam *Iesuitarum* delineat Ceparius in *vita Gonzagæ*; nec puduit *Bellarminum* & *Sanctium* hujusmodi *Nanijs* plusquam *Hiberis* fidem facere.

Cassand.coll.l.4 c.27.28. *Sulpit.dial.1 de vit.S.Martini.*

De Monach. l.2.c.21.

Everard. Apol. l.3.c.1.

Mirum

Mirum videretur *Sagacioribus*, *Diabolum* potuisse *sal* tot *Doctorum* & *prudentum*, tam expositis *nugis* infatuare, nisi didicissent ex *Apocalypsi*, meretricem istam *Babylonicam* omnes gentes *Circæo* Abominationum *poculo* inebriaturam. Annon enim *monstri* simile est, *Monachatum* illum *papisticum*, qui nullo nititur *Scripturæ fundamento*, tantùm pendet sive ab *Instituentium* crassa *Ignorantia*, aut *panurgia*; siue ab *Admittentium* stupida *superstitione*; ita κατ' ἐξοχὴν tandem obtinuisse *Religionis* titulum, vt *ingredi Monasterium* (si Diis placet) *Religionem sit intrare*, & *Monachus* & *Religiosus* ἰσοδυναμοῦντα habeantur: Vnde (quod non libenter audiunt) hoc lucrantur *consectarium*, tot esse apud ipsos *Religiones*, quot inveniuntur *Monachorum Ordines*: sed didicit tandem Mundus inter *Aurum* & *Fœnum*, inter ἐθελοθρησκείαν & θρησκείαν καθαρὰν & ἀμίαντον inter Dei *præcepta* et *hominum Commenta* distinguere. *Obedientiæ* enim *Religiosæ*, non *Sanctiones humanæ*, sed cœleste *Diploma* constituendum est norma. Atq; hinc didicimus, quod prædicamus, *obediendum* esse *Deo* simpliciter; *Magistratibus* verò aut *Parentibus*

Apoc. 17.

aut

aut cæteris *Superioribus* tantùm in *Domino.* Nec malè hîc *Aquinas* ex *Seneca* : *Servitus in totum hominem cujuscunq; sortis* non *descendit*: tenetur siquidem *obedire* quispiam, vel quoad *motus* voluntatis *Internos* , vel quoad *externos* tantùm *Actus*. Atq; hi vlteriùs versantur, vel circa *physica* tantùm , *naturam* ipsam necessariò *concomitantia*, vel *Moralia* & *Politica* quæ in se sunt prorsus *Adiaphora*. Si præcipiat *Superior* quod à Deo est *interdictum*, vel *Naturæ tuæ* repugnat, sive *Sustentationi* (vt pergit *Aquinas*) veluti *non comedere* , sive *Propagationi*, vt *Matrimonium* non *contrahere*, possis piè *te subducere*, & cum *Apostolis* liberè profiteri : Obediendum esse potiùs *Deo*, quàm *Hominibus*, & *naturam* æquè omnibus *communem* mandatis non subijci *Politicis*. At in externis tantùm *Actibus* in quibus nil *Deo* adversatur, vel *Naturæ*, & *pactum* intervenit, siue *expressum*, sive *tacitum*, inter *superiorem* & *subditum*. Nec *mandatum* extenditur , extra *Mandantis* legitimè collatam *Authoritatem*; peccat *Inferior*, si *Superiori* vel *conscientiæ* causa se non submittat; quia Deus hoc expressè præcepit, & *Dij* appellantur *Magistratus*,

2.2.q. 104. Art. 5.

D quoniam

quoniam *residet* in illis, & *emicat* pro ratione *loci* vel *conditionis* aliquis Divinitatis *radius*. Sic instructa proculdubio per *Levitas* & *Prophetas* hæc *turbata* Militum *rutuba* satius duxit, in re *licitâ*, licet non *opportunâ*, vel *necessariâ* simpliciter *obtemperare*, quàm *causari* & *cavillari*, & de *Mandantis Prudentia* aut scopo, scrupulos mouere, vnde factum, vt *nemo manum ad os applicuerit*, sed *religione* obstricti, *abstinuerint* à tam proposito & *invitante* edulio.

10 *Obedientia* igitur emicuit in *Abstinentia*, vidimus quousq; sit *obediendum*; Limites etiam *Abstinentiæ* sunt figendi, ne *virtus* tanti *pretij* in animi morbum degeneret. *Pythagoreorum* hâc ex parte *scrupulosa placita* non libet discutere, quæ apud *Eusebium* contra *Hieroclem*, *Philostratum* de *Apollonio Tyaneo*, *Iamblicum* de *Mysterijs Ægyptiorum* sunt vbivis obvia. Quid cùm ad *ortum lucis Evangelicæ Elementa* legis *egena* evanuissent, num defuerunt juxta *Apostoli Prophetiam*, inter Christianos, qui in *delectu quodam ciborum*, & *Matrimonij fuga*, nescio quid *Sanctitatis* & *meriti* latere persuaderent? Hoc nomine licet

1.Tim.4.

meritò à nostris perstringantur *Romanæ Synagogæ Hypocritæ: Continentia* tamen ista vitæ *sobria*, & *priscafrugalitas*, quæ ita indulget *corpori*, vt *adsit*, quod sustentet illud commodè ad *sarcinam* suam *bajulandam*; Ita minuit *demensum*, vt amputetur, quod *luxuriat*, *atque affigat Humo divinam particulam auræ*, vt Poëta modulatur ex *Naturæ dictamine*; Non à *Servatore* tantùm & *Apostolis* severè præcipitur, sed in *primæva* successorum *praxi* summo erat in *pretio*. Enimverò qui expectant seriò *Domini Adventum*, & *bonâ fide* credunt *Mundum* hunc tandem *consenescere*, non possunt *sicco pede* aut *oculo* transilire, illud *Servatoris* de evitandis *extremis periculis* προσέχετε ἑαυτοῖς: Si *alij* vos negligant, si non *retrahant* à præcipitijs, *extrahant* à lustris, *avertant* à corruptelis, si *corruptionibus* aut *pœnis* non cohibeant, aut non deterreant, *Tremebunda execrationis religione*: Attendite tamen *vobismetipsis* (vel ob *Servatoris concionantis* Reverentiam) ne fortè *graventur corda vestra crapulâ*, & *ebrietate*, & *curis hujus mundi*, & *superveniat in vos repentina dies illa*. Hoc repetit & flagranti inculcat *zelo*, qui plus cæteris omnibus la- Luc. 21.

D 2 borauit

hortatur Apostolus: *Nox præcessit, dies autem ap-*
Rom.13. *propinquavit; Abjiciamus igitur opera tenebra-*
rum & induamur habitu, qui luci conveniat, ut
[illegible] *Christiani si-*
mus Peripatetici, & *sicut in die decenter ambule-*
mus, non in commessationibus & ebrietatibus, non
in cubilibus & lasciviis, non in lite & invidia,
sed induamini Domino Iesu Christo, & carnis cu-
ram ne habeatis ad explendas cupiditates. Vlti-
ma autem ista *verba* cùm *sustulisset librum,* &
legisset *Augustinus,* cœlesti quadam meta-
Confess.l.8 c.12 morphosei, è *fluctuante Rhetore* & *distracto*
Philosopho, constantissimus evasit *Sanctus.* Vn-
de constat, quòd abstinere *corpus à supperfluo*
16.30.1 hujusmodi *melle,* est *reficere,* & quasi *animare*
animam. Jejunus *Servator* aggreditur & fu-
Mat.3. gat *Satanam; Jejunanti* & *oranti Cornelio,* ap-
Act.10. paruit *Angelus Evangelicus:* valde *esuriebat*
Ibid. *Petrus,* cùm cœlum ipsi aperiebatur, & in
demisso linteo, & *mistis animalibus,* revelatum
erat illi de *vocatione Gentium Mysterium.* Ex-
emplar demum se præbet *proprij præcepti Do-*
ctor Gentium ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλα-
1.Cor.9. γωγῶ, *contundo corpus meum* & *in Servitutem*
redigo, ne fortè cùm alijs prædicaverim, ipse Re-

probus

probus efficiar. Ad tam *salutarem* carnis *Mortificationem* & nostri *Abnegationem*, non patentior dirigit *semita*, quàm à *licitis* in se *abstinere*, non ex *cæco* quodam & *tremulo* superstitionis *horrore*, sed sicut *solenni* hoc *tempore* *sit Quadragesimali*, vt debitā *propter Deum*, *potestatibus superioribus* exhibeamus *obedientiam*. Talem autem inveniri inter *castra*, & in *Conventibus Togatorum* desiderari, arguere videtur in hoc *vertiginoso* hujus mundi *delirio*, inversam esse præposterè, præstantissimarum rerum ordinem. Asserit *Lyra*, injustè hoc fuisse à *Saulo* impositum *Abstinendum* gravamen, ideoq; non *peccassent* ij, qui illud *neglexissent*, & *comedissent*. Sed multis hoc refellit *Abulensis*, & ostendit, nec *Saulo* defuisse *Authoritatem* ad *imperandum*, nec *mandatum* fuisse prorsus *illicitum*, vnde à *Militibus* violari non potuit absq; *contemptus* reatu. *In Locum.* *Ibid.*

11 In *proverbium* illud jamdudum abijt:

Nulla fides pietasq; viris, qui castra sequuntur;

Ergò cùm *Milites* adeò *obsequentes*, *milites* tam *abstemios*, *milites* habeamus tam *devotos*; vt quas *furor* cruentasset *manus* in hostium *strage*; *conscientia* retraheret à necessariâ cor-

ſub tecto, *majori* cum *damno* bonas horas malè collocantem? Nihil profectò minùs; ſed in *Templo*, in *Patris ſacrario*, in *Doctorum medio*, audientem ipſos & interrogantem: Verùm ſi quamplurimos è noſtris *Parentes* diutiùs *hoc in loco* inveſtigarent, vbi quæſo invenirent? Cùm legimus apud *Caſſianum*, & *Socratem* de *Cheremonis* dorſo, *jugi jejunio, oratione*, et *vigiliys* incurvato: De *Piore*, qui *nunquam ſedebat ad menſam*, ſed obambulans comedebat, ne jacturam temporis faceret (vt ille æſtimavit) in *opere ſuperfluo*. De *Macario*, qui ſeriò proteſtabatur, ſe nunquam *edidiſſe*, *bibiſſe* aut *dormiviſſe* ad ſatietatem. De *Pambone*, qui flevit ad conſpectum *ceruſſatæ* et *calamiſtratæ* meretricis, quia tam *pulchra eſca* apponeretur *Diabolo*, quæ impenſiùs ſtuduiſſet, Hominibus placere, quàm ille vnquam Deo: Non poſſumus non reputare, aut illos alia *ſcalâ* cœlum aſcendiſſe, aut nos inveniſſe *compendioſiorem*. Quid? *Iulianus Apoſtata* perpetuum profitetur ſe *Bellum ventri indicere*, & nos *Helluabimur* & *pergræcabimur*, ad loci, in quo vivimus, et totius *profeſſionis* opprobrium? Sed caperata iſta forſan *Priſcorum*

Collat. 11. c. 4.
Hiſt. Eccleſiaſt. l. 4. c. 18.

Auſteritas.

Austeritas, *molliori* huic *sæculo* non convenit, in quo *Christianæ libertatis doctrina* tam planè enotuit, vt de *scandalis datis* aut *acceptis locus* in *systemate* nostro *Theologico locum* vix occupet. Citeriora igitur dispiciamus. Legimus de *Luthero*, illum nonnunquam adeò fuisse abreptum, *Evangelij* propagandi, et *Pseudoprophetas* retundendi *zelo*, vt per aliquot dies integros noctesq; continuatas, *cibum* vix cæperit. Quàm celebris est illa de *Calvino* apud *Bezam* in ipsius vita *Narratio*? Qui suadentibus vehementer amicis, ne tanto cum *salutis dispendio*, assiduus et accubuus *chartis* impallesceret: Quid? *vultis* (respondet) *vt Dominus veniens me otiosum inveniat*? Quàm pretiosa fuerit *Zachariæ Vrsino* Temporis jactura, ostendit *Tricolon* foribus *Musæi* ipsius inscriptum:

Amice, quisquis huc venis,
In vita. *Aut agito paucis, aut abi;*
Aut me laborantem adjuva.

De *Iuellis*, *Whitakeris*, *Raynoldis*, *Abbotis* nostris, et cæteris ejusdem *classis*, simile sit judicium. Quando *Bibliothecam publicam* intratis (*Baccalaurei*) et percurritis tantùm *Librorum*

Librorum titulos, num exiſtimatis tot *operoſa* & *craſſa volumina*, vnius aliquoties opera elucubrata, *diſſidij*, *luxuriæ*, aut petulantiæ fuiſſe *vitulamina*? *Milites* ſi in *melle*(vt *muſcæ* in vnguento) hîc hæſiſſent, ſubduxiſſent interim ſe *hoſtes* (vt notat *Abulenſis*) ab illorum impetu, nec tam deprædicanda fuiſſet victoria. Nunc verò *Abſtinentia* illorum celebrem fecit *obedientiam*, omni ſæculo deprędicandã; ſine quã nil *Heroici* aut *præclari* quiſpiam aut *perficit*, aut *aggreditur*. Syſtema *Moralis Philoſophiæ* ad hæc *duo* revocatur capita: Ἀνέχου καὶ ἀπέχου *ſuſtine* & *abſtine*; Et quid vos (jam primò *Baccalaureos*) egregios in poſterum *Magiſtros* aut *Doctores* in diverſis dabit facultatibus, niſi *Abſtinentia* à *Ludicris*, & *deteſtandis* hujus ævi *Lenocinijs*, vna cum *religioſo* & *modeſtâ* erga *Præpoſitos* veſtros *obedientia*? Non applicetur interim *manus ori*, vt *liquidũ* aut *fumidum* nimiùm infundat; non vagetur *oculus* aut *animus* inter *ſtillantes* voluptatum *favos*, ne citiùs, quàm par ſit *Manus* ad *os applicetur*. γαστρὸς κολάζειν, φαντασίαν πατεῖν, τῦφον ἀπορρίπτειν, *Chryſoſtomi* ſtatuæ ſunt *Mercuriales*, ad *pietatis*, *ſcientiæ*, & non *fucatæ laudis* In Pſ. 110.

palatia: Sed quid populo huic impo fuit tam *severas leges*? Et præter *Tumultuantium* morem coëgit in *ordinem*? Indicat, quod *residuum* est Textus: Timebat enim *Populus juramentum*, de quo aliquid strictìm est *concludendum*.

12 Inter plurimas *Iuramenti* definitiones, quæ occurrunt passim apud plurimos, cæteris hæc videtur *accuratior* & *contractior*: *Iuramentum est asseveratio religiosa de re possibili & licita, cum veri Dei invocatione facta, quâ petimus, vt sit testis dictorum; & fallentes puniat.* Veteres *Iurisconsolti* notant nescio quid discriminis inter *Iuramentum* & *Iusiurandum*, ac si *juramentum* in re quavis *extra judicium*; *Iusjurandum* in *Judicio* semper interveniret: sed *Recentiores* negligunt hunc *Criticismum*; nec *locum* habet in præsenti negotio. In *hoc* igitur vel *illo* siue *juramento*, siue *jurejurando* tres observandi sunt *Actus*. 1º φάσις quâ aliquid *esse* vel *non esse*, *factum* vel *non factum*, *futurum*, vel *non futurum* asserimus. Secundus est, ἐκμαρτυρία, hoc est *Nominis divini invocatio*, quòd *bonâ fide* agimus, & *fallere nolumus*. Tertius est κατάρα *sui ipsius execratio*, & *divina*

vindicta

vindictæ evocatio, si fallamus. Hinc Apostolus *controversiarum omnium* πέρας εἰς βεβαίωσιν *terminum ad confirmationem juramentum* esse asserit: Quòd & *Aristoteles vester* Τιμιώτατον *Honorabilissimum* 1. *Metaph.* & 3. cap. deprædicat. Est autem duplex: *Assertorium*, & *Promissorium. Assertorium* præcipuè fidem facit de re *præterita* aut *præsenti*, vt aliquid *credatur.* Sic illud *Apostoli: Testis est mihi Deus, quantoperè expetam vos omnes in visceribus Iesu Christi. Promissorium* prospicit *Futura*, vbi ad *faciendum*, vel *omittendum* aliquid, *nosmetipsos* astringimus, Cujusmodi est *furiosum* illud *Saulis*, quod in *Textu* sequitur: *Sic faciat mihi Deus*, & *addat, quod morte morieris Ionathan. Quanquam non defiteor* nonnullos ex *comminatorijs* hujusmodi & *execratorijs, tertiam Iuramentorum classem* constituere: Sed abundant nimium *juramenta* (vt mihi *videtur*) in *prædictis duabus*, & qui *comminatur*, aut *execratur*, si non *facere*, fieri tamen aliquid promittit. In *Juramento* autem *assertorio* requiritur tantùm *vna veritas*, quæ *consona* sit rei, quæ *asseritur*, vel *negatur*. In *promissorio* attenditur *duplex*, vna *præsens*, quòd *habeat animum* obsequendi:

Altera *futuri*, quod præstabis, cùm res exigit, quod *promisisti*. Vnde in *Assertorio* verè; in *promissorio* juras fideliter, vt ac utè *Stobæus*, & vtriusq; *Tres* hæ debent esse comites: *Iudicium, veritas* & *Iustitia*, Ier. 4. *Judicium* ne *incautum*; *veritas*, ne *mendax*; & *justitia*, ne iniquum aut *illicitum*, proferatur *Iuramentum*. *Lombard.* 3, sent. dist. 39. & 2. 2. *Aquin.* q. 89. Art. 3.

Sem. 16.

13. Prælibanda fuerunt hæc necessariò (*Buccalauréi*) vt dilucidiùs constaret, quale fuerit *Iuramentum*, quod *populus hic timebat*. *Timebat Populus juramentum*, sed cujus? Num *proprium* à singulis susceptum? ^b Repugnat *Textus* v. 24. *Adjuraverat Saul populum: Dicens, Maledictus vir, qui comederit panem vsq; ad vesperam.* v. 27. *Ionathas non audierat, quando adjuraverat ejus pater populum* & v. 28. respondet vnus de *populo*, *Ionathæ*: *Iurejurando obstrinxit Pater Tuus Populum*, Ergò *Saulis* erat hoc *juramentum* siue *Adjuratio* non *populi*. Scrupulos hîc excitant *Scholastici* & *Casuistæ*. An *adjurare liceat alios & quovsq;* ? Et consentiunt hoc posse fieri, siue à *superioribus imperando*, aut *minando* in rebus *licitis* & *honestis*,

quæ

quæ non excedunt ipsorum *jurisdictionem*, si- Ag 2.2.g 90.
ve à *Paribus* aut *Inferioribus*, *suadendo* aut *ob-*
secrando? Exempla sunt obvia: *Asa* & *Iosias*, 2. Chron. 15.
Esra & *Nehemias*, adjurant omnes *subditos* Ibid. 34.
vt fideliter Deo inservirent. *Paulus* obsecrat Esra, 10.
Romanos, per *miserationes Dei*, & obtestatur Nehem. 10.
Timotheum etiam atq; etiam in conspectu Dei & Rom 12.
Domini Iesu Christi, vt quod suum esset mu- 1. Tim 6.
nus *fideliter* obirent: Sed in re *non expectata*, & 2. Tim. 4.
non necessaria, hoc fecit *Saul*; & tamen hîc
quàm *promptam* observamus militudinis
obedientiam, & quàm submissam erga *Supe-*
riorem Reuerentiam: Attendite autem quid
Ego inde colligo, (*Bacc. Durant.*) Tanti *Iulas*
fecerant in re tam *controversa* et *difficili*; Alte-
rius *iuramentum*, et *nostri* proprij in rebus *li-*
citis, et *commoda vestro* inservientibus à nobis
sponte expetiti et *suscepti*, non *religiosior* ha-
benda esset *ratio*? vt cætera, quæ hîc sunt ob-
via seponam, et *colligam* illud, quod nos
Academicos præcipuè afficiat: *Durantenta* nos
obstringimur ...

hîc immoremur, vt dispiciamus: *An qui hoc non præstat*, quod *publico juramento* tam *solenniter* promittit, *Reus sit perjurij*? Nimium esset *Theologorum, Iuristarum*, & *Casuistarum* minutias hîc coacervare. Consentiunt omnes, *Statuta* ista, quibus obtemperare tenemur esse in *duplici discrimine*. *Quædam absolute* proponuntur, *alia* sub *conditione* pœnæ annexæ. Priora qui violat (præsertim vbi *expressa* perjurij fit *mentio*) *Perjurij crimen necessario incurrit*: In posterioribus liber es si *pœnam* subeas: quia tale *Iuramentum* obligat tantùm ad legē, *Lex* ad *obedientiam* aut *pœnam*: pœnā verò debitam *inflictam* si *subterfugias*, non invenies aliquem inter *Theologos* aut *Iurisconsultos*, *Advocatum*, qui *excusabit* à perjurio. Distin-
L.3.c.13. guit *Perkinsus* noster in *Conscientiæ casibus* inter Statuta *Academica*, quæ totam corporis *compagem* distrahunt, & cætera quæ *decori* tantùm inserviunt & *ordini*: Et *priora* sub *perjurij reatu* observanda esse concludit: *Posteriora* neutiquam, nisi *pœna inflicta*, vel vt *exprimitur*, vel vbi non est *expressa*, pro *Magistratus prudentia* diversimodè injungitur, præfractè rejiciatur. Sanè non rejicienda

eſt *Doctiſſimi* & *punctiſſimi viri* mollior hæc ſententia: Ego tamen mallem, ſi *abſolutè jurem*, verbi gratia, Me libros in *publica Bibliotheca non violaturum*, aut in *cæteris* ejuſdem *momenti*, abſq; *mulctæ* alicujus *mentione* : ſi *violarem* ſub quovis *ſcopo* aut *prætextu*; Mallem (inquam) *Deum* ſupplex adire, vt me *abſolvat* à *perjurio*, quàm ad *miſerrima* deflectere *ſubterfugia*, quæ apud viros Cordatos non excuſent, quod in *cæteris* ejuſdem ponderis faciendum ſuadeo.

14 Iſta autem de *juramentis* & *perjurio*, cùm tam *expoſita* ſit *doctrina*, quid de nobis fiet (*Academici*) qui *tantæ Religionis ſacramentum* tam neglectìm & licentèr antehâc habuimus; & tam perfidè pergimus profanare? Adeò vt quod *Lyſander* olim effutivit de *fide Ethnicorum* quorundam *Ambulatoria*, pueros *Aſtragalis*, Reges *Juramentis* ludere, Chriſtianis quamplurimis non minùs conveniat in hujus ſæculi σκληροκαρδίᾳ, in quo

lenni, vt *gradu Academico* ornetur: Tactis *Sacro sanctis Dei Evangelijs* Iuramento se obstringit *promissorio*, ad *hoc* vel *illud licitum*, et *honestum*, et *conditioni*, in qua versatur summè necessarium, *præstandum*: Discedit animo *præstandi* obfirmato; Interuenit postea *occasio*: *obliviscitur*, *insanit*, *distinguit*, *dispensat*, et *numero* nonnunquam eodem furore *debaccantium* animatus, captat (proh scelus!) *plausum ex perjurio*. Cùm talis candescat *lepra* in *fronte Matris*, sic vt *nullâ* obtegi possit *larvâ*, nullo lixiuio eluatur: *Audite cœli* et *Auribus percite Terra! Miseri* nos si ista *seriò*, et *tremuli* non pensitemus, *miseriores* si pergamus! Ideone introduxit nos *Dominus* in hujus *Academiæ saltum, melle & lacte fluentem*, vt *pervicaci luxuria*, et *sonticâ quâdam petulantiâ* fœdus cum ipso sancitum, tam impudentèr violaremus? Ideò *Testem* illum et *Vindicem* inuocamus, vt *testis* sit tantùm et *vindex* non excusandi perjurij? Ideo ab *Epidemica* contagionis *laniena*, tam *præsenti misericordiâ* (sicut *Titiones* ab igne) nos eripuit, vt hanc *sacerrimam* et *sublestam gratiam* ipsius longanimitati rependeremus? *Profane!*, quomodo attolles

les caput ad *Iudicis Tui tribunal*, quem tam indignis modis laceſſiueris? Si nunquam ſtatueras *obſervare*, cur *juraſti*? Si ſponte *juraveris* quare *bonâ fide*, non præſtas? Date veniam, ſeriò agenti in *cauſa tantæ religionis*, ſi ſemen *verbi vivi* non prorſus in nobis *ſuffocatum* ſi *conſcientiæ* non penitùs *occalluerint*, et *frons* de rebus non *perierit*, hæc nos *pungeret* hæc *præcordia* laceraret *meditatio*: Deū inuocaui *teſtem*, et poſtulaui ſolenniter *Vindicem*, niſi hoc quod *juramento* ſum pollicitus, *præſtem*, aut *declinem*: *Magiſtratus* aut *Inſpectores* ſi *abſint*, ſi *negligant*, ſi ſupinè *indulgeant*, et *debitas pœnas* non exigant: Ille tamen *Omnipræſens* obſeruat omnes *meas ſemitas*, expendit *dicta*, *cogitata* librat, et quoties *Sacramenti* immemor, ipſum quaſi aſciſco in *perfidiæ meæ* conſortium, aut tanquam *neſcium*, aut *oblitum* aut *dormientem* æſtimo: Sed num reputabit illum *inſontem*, qui nomen ipſius *gratis* ſic in *vanum ſumpſerit*? O *Pater omnium Miſericordiarum*, ſi Tu *perjuria* hæc noſtra *Acade-*

ſius opprobrium, quàm *Iuriſiurandi* (de quo loquor) *contemptus* aut *neglectus*. Dolemus *Conventus noſtros* haud ita pridem fuiſſe *diſſipatos*? Diſſipavit præcipuè (ſicut mihi perſuadeo) neglecta juramenti *religio*: Querimur *Tumultus* vice *modeſtiæ, obedientiæ, induſtriæ* & *gratiarum actionis*, etiamnum invaleſcere? Quid reprimeret, niſi *juramenti* Timor? Laboramus præter ſolitum *graviſſimâ* apud *Æmulos* infamiâ? *Anathema eſt in medio Tui*
Ioſ. 7. *O Iſrael non poteris ſtare coram hoſtibus, niſi timeat Populus etiam Tuus juramentum*. O ſi *Candor* veſter *Agninus* (*Baccalaurei*) adhuc non *ſordibus* iſtis commaculatus, *modeſtè, piè* & *ſobriè*, non *metu* ſed *conſcientiæ cauſâ* ad altiora contenderet, ſi à *commeſſationibus*, *rixis*, *contumaciis*, & cæteris *maleferiatorum Ardelionum humoribus* & *Tumoribus*, religioſi vos abſtineret *juramenti Timor*? *Medullâ Tritici*, &
Pſ. 92. *melle* de *petra*, ſaturaret *vos Dominus*, in iſto, quod jam ingreſſi eſtis *curriculo*: Inſtar *palmæ* florebitis, & quaſi *Cedrus Libani Ramos* diffundetis: fluet aqua de *ſitula veſtra* ad *Eccleſiæ*, *Reipublicæ*, & *indulgentiſſimæ* Matris *Academiæ* dulciſſimum Refrigerium; & *fructificabitis*

Elificabitis adhuc in *senectute*, nec *resilietis* ad *Hostium conspectum* in porta. Vnicum addo, & finio. *Rubus* dixit aliquando *Hortulano*, si mihi esset quispiam, qui *curam mei gereret, plantaret, irrigaret & coleret* (quod effusè fit cæteris *plantis & arboribus*) *Reges* profectò me *desiderarent*, & aspicerent *florem* meum & *fructum*? Vnde accepit eum *Hortulanus, plantavitq;* in *horti* medio, in *optimo Terræ*, irrigavitq; eum: Sed quid inde fit? Invaluerunt præter *spem & votū* ipsius *spinæ, germina & rami* supra omnes *arbores*, quæ circum ipsum erant, & *operierunt folia* ejus *terram*, & impletus est *hortus* ab eo, & *multitudine spinarum*, & nemo potuit *tutò* ad *ipsum* accedere. Hactenus *Locmannus* Arabicè *Mythologus*, simile quiddam de *Rhamno Cedris Libani*, minitanti *incendium*, suppeditat *Textus sacer Iudicum.* 9. Ingeniosos alloquor; Non necesse est igitur, vt prolixiùs explicem. Adducti estis vos (*Baccalaurei*) in *saltum melleum*, deterreat vos (oro) *juramentum*, ne *manus ori* il-

tur *Incrementum.* Ne in *Rubos (vos rogo)* aut *Rhamnos* degeneretis, qui aut *Spinis* lacerabunt ipsos *Hortulanos*, aut in *Arbores* juxta consitas *faces* immittent. Ita loco *patrum* vos emergetis *Filij*, ad *Nominis Dei gloriam*, *Ecclesiæ* & *Reipublicæ* emolumentum, *Academiæ*, *Parentum* & *Amicorum* Exoptatissimum *solatium:* Quod præstet *pater* in *Filio* per *Spiritum Sanctum*, Cui *Individuæ Trinitati* sit *Regnum, potentia* & *gloria* in *sæcula sæculorum.* *AMEN.*